

ИРЖИ МАРЕК ЕРЦХЕРЦОГЪТ

Превод от чешки: Ирина Къосева, 1980

chitanka.info

Младият Леополд Перглер затръшна вратата зад гърба си и извика:

— Повече няма да ме видите...

След това с обидено достойнство заслиза по стълбите на бащиния дом и през тъмния вход излезе на мрачната бърненска улица. Синовете на добрите семейства рядко напускат дома си по друг начин.

Ако не са обидени, защо ще изоставят добричката си майка, която крие дълговете им, колкото може, старата прислужница, чието сърце е още по-меко, сестра си, мома за женене, кучето, което обича младия господар?

За съжаление, в къщата живее и сърдитият баща, който не разбира, че човек е млад само веднъж...

Очевидно Леополд Перглер — баща, собственик на магазин за текстил и манифактура — никога не е бил млад, въпреки че над вратата висеше фирма „Л. Перглер-младши“, с която неясно защо се имаше пред вид Леополд Перглер-баща. Младият господин изобщо не проявяваше качествата на търговец, но затова пък играеше изключително добре „тароки“^[1], беше недосегаем в „мариажа“ с наддаване, а що се отнасяше до „божията благословия“ там често имаше късмет. „Двадесет и едно“ играеше много рядко... Да, и освен това с балерините от оперетата и най-вече с Кики, и с жената на оня капитан от сапърската рота, и с много други жени, тъй като младият господин беше хубавец...

Но сега всички тия качества не му вършеха работа. Той напусна родния си дом след жестока кавга с баща си и имаше в джоба си само пет нищожни крони. Отначало мислеше да ги хвърли на бащиния праг, но после си каза, че пет крони са повече, отколкото нищо, и се запъти към кафенето, за да обмисли бъдещия си живот.

Той изобщо не подозираше, че в близко време няма да се върне в мрачния дом и че фирмата „Л. Перглер-младши“ ще бъде погубена от старостта.

Тия пет крони не бяха случайни пари, това беше остатъкът от парите, които се падаха на младия Леополд от семейния дял. Перглер — баща — пресметна дълговете на сина си, прибави това, което беше изхарчил за него преди, като порядъчен търговец не забрави и лихвите, и като изчисли графите „Има да дава“ и „Дал“, стигна до извода, че на

младия господин остават пет крони, които на място и без разписка му изплати.

Майката ридаеше, в кухнята старата прислужница гневно тропаше със съдовете, сестрата пищеше, че предпочита да се откаже от зестрата си, вярното куче сметна всичко това за някаква веселба и радостно пролайваше. Само бащата беше сърдит и непреклонен. Тогава младият Леополд излезе и тресна здравата врата.

Той не беше наивен и знаеше, че с пет крони не може да направи нищо. Не беше и романтичен и изобщо не се канеше да ги заложим наведнъж, „ва банк“, с наивната вяра, че до сутринта ще бъде милионер. Там, където ходеше да играе, щяха да го изхвърлят с тия пет крони.

Само дядо Перглер могъл да започне с още по-малка сума, но тогава времената са били други. Днес има република старата Австрия се разпадна, днес човек трябва да има капитал за търговията. И още повече за картите...

Леополд Перглер седна пред една свободна масичка в кафенето, махна аристократично с бялата си поддържана ръка, украсена с голям фалшив пръстен, и келнерът му донесе кафе.

„Само ако знае, че днес няма да му платя!“ — печално си каза Леополд. После изреди наум всичките си познати дами, като предварително зачеркваше тия, за които предполагаше, че самите те чакат подаръци, и запомни само тия, които биха могли да му помогнат. Те бяха учудващо малко. И което беше по-лошо, всичките бяха грозни. На края пред него се очерта нерадостната перспектива на първо време да остане при една модистка на средна възраст...

Кафето му се стори безвкусно, той пийна малко сода и едва не я изплю на земята. Трябваше да си поръча вермут, след като няма да плати кафето, все едно е, ако не плати и вермута. Щракна с пръсти и си поръча една чашка.

„Да, остана само тая модистка. Тя има меко сърце и спестявания. Неприятно е и едва ли не нечестно, но няма как. Всяко начало е трудно. Кики решително не би могла да ме издържа.“

Леополд забеляза, че непознатият, който седи в ъгъла, го гледа дълго и втренчено. Той имаше неприятното чувство, че познава отнякъде този човек, но не се сещаше откъде. Освен това нямаше

никакво желание да се занимава с чуждите хора. Имаше достатъчно работа и със самия себе си.

Той седеше вече дълго, потънал в мрачни мисли, и келнерът беше прибрал чашата от вермута и празната чашка от кафе, когато отново срещна погледа на непознатия. Леополд се разтревожи: „Да не е детектив? Но защо пък баща ми ще наема детектив заради мене? И защо детективът ще седи тук, в кафенето, и ще се пули срещу ми? Детективите се държат по-прикрито.“ В тоя момент непознатият стана, запъти се към масичката на Леополд, поклони се и каза: — Може ли? Леополд сви рамене. Мъжът седна срещу него.

— Грижи ли? — каза той кратко.

Леополд сърдито мълчеше.

— Пари ли? — отново се обади мъжът и странно се засмя.

Леополд вдигна вежди.

Мъжът се усмихна:

— Разрешете да попитам: говорите ли немски?

Леополд кимна.

— Добре ли?

Леополд изсъска:

— Ако ви е изпратил папа, можете да се пръждосате по дяволите.

Мъжът се поклони:

— Разрешете да ви се представя: Кекуле Ян. Малко особено име, нали? Но неговият носител не е някой глупак, както ще се уверите скоро. Вие се наричате Леополд Перглер. Между другото името Леополд е приятно.

„Тоя човек е луд или хомосексуалист“ — помисли си Леополд и презрително сви устни. Келнерът се въртеше около масичката им и Кекуле вдигна ръка:

— Донесете ни бутилка червено.

— Какво искате от мен? — намръщено каза Леополд.

— Искам да ви кажа, че имате забележително лице... Следя ви от дълго време.

— Мога ли да знам защо?

— Заради лицето ви... Вие страшно приличате на Хабсбургския род^[2].

Леополд Перглер почувствува, че долната му челюст се смъква. Просто от смайване отвори уста.

— Всъщност аз малко се занимавам с изучаването на аристократични родове. Бих казал, че ги познавам до съвършенство. И ми е нужно вашето сътрудничество. Като начало ви предлагам, да речем, десет хиляди.

Леополд почувствува как челото му се ороси.

— Годишно ли? — попита, за да се увери.

— Месечно.

Келнерът точно оставяше на масата им бутилка вавржинецко вино и затова Леополд не успя да каже на непознатия, че е куку, но си го мислеше.

— Повтарям, като начало. После ще се увеличат. Приблизително до половин милион годишно.

Кекуле напълни чашите и взе своята. За миг лицето му изчезна зад червеното сияние на виното.

Леополд не посегна към чашата си. Всъщност всичко това започна да го отегчава. Беше налудничаво, а той имаше сериозни проблеми с нощуването.

— Приятелю — каза човекът отсреща, — вие като че ли не ми вярвате. Нищо чудно, отначало мисълта ми изглежда много смела. Но свикне ли човек с нея, тя става напълно реална. Трябва ми човек с физиономия като вашата... Наистина ли още никой не ви е казал, че чертите ви са на типичен Хабсбург? Всъщност в републиката не се говори за такива неща с удоволствие. Старите времена отминаха, старата аристокрация беше унищожена и един потомък на императорския род...

— Какви ги дрънкате? — прекъсна го Леополд. — Или ми кажете какво искате, или си вземайте виното и се махайте.

— Вие сте рязък и малко неучтив. Прощавам ви и моля да ме изслушате. Моята леля живее във Виена и е бродирачка на монограми. Не можете да си представите колко изгодно занятие. Тя работи за всички аристократични домове. Да срещнеш в нейното ателие някоя ерцхерцогиня е толкова лесно, колкото да срещнеш в Бърно стара бабичка. Всъщност днес вече и ерцхерцогините са вече на години... За принцесите изобщо не говоря. Принцесите са около четиридесетгодишни и ако не са омъжени, започват да приличат на стари моми. Графините и баронесите изобщо не ги слагам в сметката. Още като млад се движех сред аристокрацията и усвоих знанията за

различните родове. Днес приятелите ми ме смятат за експерт. Познавам семейство Тун-Хохонщайн също толкова добре, колкото рода Михновски. Срещал съм се с дамите от рода Дитрихщайн, както и с Виндишгретц и трябва да кажа, че Мария-Валентина-Габриела, която се омъжи във Виена за Ян, принца от Ратиборж, беше много красива дама и леля ми извеза нейните монограми с необикновено изящество. Познавам рода Метерних, Вайнберг, дома Льовенщайн-Вертхайм, да не говоря за Лобковиц, Шварценберг, за стария Естерхази от Галант или за рода на графовете Ауершперг. Интересувам се от техните сватби, афери, скандали; уверявам ви, че те не са малко и са доста вълнуващи.

— Извинете, но аз — опита се да го спре Леополд.

Но Кекуле беше в стихията си и нищо не можеше да го спре.

— Сигурно ще си кажете: „Защо тоя човек не е станал секретар на някой аристократ...“ Там е работата, че днес тяхното положение не е особено блестящо и дори и да искат, не могат да си позволят да имат секретар. А повечето даже не искат. Старите аристократи, на които отнеха титлите, са обхванати от някаква умора. Те са разочаровани, загубили са смисъла на живота си, не се интересуват от родовете си. Но за щастие има други, които се интересуват от това двойно повече. Тези, които им отнеха титлите. Господин Леополд, не можете да си представите колко много републиканци мечтаят да се срещнат с членове на аристократични фамилии! И още повече — с владетелските родове! Да направя от вас потомък на Хабсбургите е просто мое задължение. А също и необходимост, защото краят на спестяванията ми приближава, а виенската ми леля остаря. Разбирате ли ме вече?

— Интересува ме само кой ще ни плаща тези огромни суми, за които дрънкате. Нали според вас аристократите нямат пари.

— Няма да ги вземаме от тях. От аристокрацията ще вземем само родовете ѝ връзки. А парите — от онези, другите. Можете ли да си представите колко горд ще е шефът на търговската банка, като вечеряте с него? Или пък какъв блясък ще придобие сватбата на дъщерята на едър производител на колбаси от присъствието на ерцхерцога Леополд?

— Ерцхерцог Леополд Перглер, магазин за текстил и манифактура — ухили се младият мъж.

Доколкото знам, нямате такъв магазин и точно това ви гнети — студено каза Кекуле. — Забравете, че сте Перглер. Вие сте толкова свършен Хабсбург, че няма какво да се приказва. Вие сте много повече Хабсбург от самия император Карл и всичките му лели и чичовци. Честна дума, приличате на кронпринца Рудолф... Но за да не се набива в очи, няма да бъдете член на тоя клон на рода. Ще ви направя член на моденския клон, никой вече не разбира от това... Е, става ли работата?

Леополд си мислеше, че тоя срещу него сигурно е луд, но тъй като в джоба си имаше само пет крони и наистина нямаше какво да губи, кимна в знак на съгласие:

— Поне ще падне майтап.

— Не, работата ще бъде много сериозна. Ще трябва да се научите да произнасяте „р“ малко по-иначе. Просто леко завалено... Е, и освен това трябва да усвоите определени маниери... Немски знаете, но виенският акцент няма да ви навреди. Това ще свършим при леля ми във Виена. Тя има съвсем прилична квартира, дава я под наем на разни госпожици, защо да не ни предостави една стая? Отсега нататък тая книжка ще бъде вашата библия. Около десет страници ще трябва да научите много добре наизуст.

Леополд запрелиства ужасен книгата с достолепното заглавие: „Gothaischer Kalender — Genealogischer Hofkalender“.

— Излиза вече сто и петдесет години — каза Кекуле с гордост. — Опитайте се да намерите друга такава книга в света! Е, ще трябва да познавате членовете от рода Хабсбург, и то както австро-унгарския клон, така и тосканския, въпреки че вие ще бъдете от моденска линия. Като потомък на Хабсбургите ще бъдете потомък на половината световна династия, а за другата половина просто ще твърдите същото.

И той пак вдигна чашата си. Леополд Перглер, който вече не беше Перглер и тъкмо се превръщаше в потомък на ерцхерцога Фердинанд и неговата съпруга Мария-Беатриче д'Ест, също отпи от виното. После двамата си поръчаха още една бутилка.

— Между другото вие сте близък и на сардинските крале, защото херцогство Ест е било свързано с това кралство чрез указа на крал Виктор-Емануил. Франтишек, последният моденски херцог, се оженил в Мюнхен за принцеса Аделгунда Баварска, значи, вие сте свързан и с баварските крале, а чрез тях с още кралски родове. Братята на

Франтишек Моденски също се оженили за принцеси, единият за Елизабета Австрийска, а тя пък се омъжила повторно за Фердинанд Румънски. Виждате ли колко хубаво е преплетено всичко? Чрез Хабсбургско-лотарингския род вие сте свързани с Бурбоните, т.е. чрез Алиса, херцогиня от Бурбон и Парма, откъдето пък сте свързани с тосканския клон. Ваши чичовци са Карл-Салватор, Леополд-Салватор — не съм сигурен дали не носите името си от него — и Франтишек-Салватор, който имал пет деца от жена си Мария-Валерия, дъщеря на Франц-Йосиф... Е, пряка връзка имате и с управляващите Хабсбурги и сигурно затова толкова им приличате. Една ваша братовчедка, херцогиня Каролина, цялото ѝ име е Каролина-Мария-Имакулата-Йозефа-Фердинанда-Тереза-Леополдина-Антония-Франтишка-Изабела-Луиза-Януария-Филомена-Розалия, се омъжила във Виена за негово височество принц Август-Леополд от рода Заксен-Кобург, което разширява връзките ви в още една полезна посока. Вие сте близък с рода Вюртемберг и по тоя начин и с Шаумбург-Липе, имате леля в Барселона, също както и в Берлин, в Италия и в Румъния, в Лвов, в Залцбург, в Париж, в Лондон, да не говорим за Бавария, Саксония и Швейцария. Тъй като Мария, доведената баба на далечния ви прачичо Карл, е била родена като португалска инфанта, можем също толкова добре да се озовем в Лисабон. Вие като Хабсбург, а аз като ваш секретар. Какво ще кажете?

Леополд не каза нищо. С малко тъга той мислеше за своя дядо Перглер, който беше обикновен кожар, и за баща си търговец на текстил и в душата си ги молеше за прошка, че ги изоставя заради новооткритите си предци от такива видни родове, че едва ли някога ще запомни имената им. Но нямаше как — беше изгонен от дома си с пет крони в джоба и сега трябваше сам да се хвърли във водовъртежа на живота...

Той се изпъчи и каза с абсолютно твърд глас:

— Господине, наше височество, ерцхерцог Леополд от Молена, Ест, Карара и Густала, ви назначаваме на служба. Според думите ви явно ще трябва да предявя претенции за трона на Бавария. Как се стигна дотам, че безсъвестни хора ни го отнеха. Секретарю Кекуле, моля ви...

— Височество — с твърд глас каза Кекуле, — да не набъркваме политиката в нашите дела. Помете ви революцията, няма какво да се

прави. Да се претендира за трона е идиотщина. Пътят ни минава другаде: ще събираме помощи за аристократичните родове и като истински ерцхерцог ще вземаме назаем там, където имат желание да ни дават... От днес ваше височество няма да прави нито крачка без мен. Но преди всичко ще научи до утре първия си урок — целия моденски род.

От кафенето двамата отидоха на по-скромно място и до сутринта всички в бара им викаха ваше величество. Негова светлост Леополд взе две стотачки назаем от едни възрастен господин, който се разплака от вълнение, че седи на една маса с потомък на Хабсбургския род. Началото не беше лошо. Призракът на възрастната модистка беше прогонен. Своята първа нощ или по-скоро първи ден Леополд прекара в „Гранд хотел“ и чувствуваше как светът се разтваря пред него.

И светът действително се разтвори пред него в малкия замък Аубург в Австрия, където два пъти годишно княгиня Франтишка-Паула Лобковиц организираше среща на своето семейство с останалите роднини. Тук за пръв път се появи младият Леополд Хабсбург, който сърдечно поздрави чичо си и братовчедките си и целуна ръка на далечната си леля Амалия-Луиза-Дорота-Леонтина. Възрастната дама много делово попита непознатия Леополд защо не се е вестявал толкова дълго време.

— Бях в Южна Америка, леличко. Мисля, че единственото нещо, което може да прави днес аристократът, е да пътува. Обичам приключенията.

След това ерцхерцогът великолепно описа как се е борил със слон в амазонската джунгла и говореше така, че княгиня Шьонборн Бухайм помоли за енфие. Чичо Франтишек-Салватор обаче недоверчиво каза, че доколкото знае, в Южна Америка няма слонове. В тоя момент секретарят на младия ерцхерцог извика господаря си на телефона. В коридора той му каза:

— Полди, какви ги дрънкаш? Старият е прав.

— Аз помня аристократичните родове, но за слонове не съм учил никога — ядоса се ерцхерцогът Перглер. — Добре де, добре, ще оправя положението.

В същото време в стаята до камината обществото тихо говореше за новия братовчед и племенник.

— Не помня да го познавам — упорито твърдеше чичо Франтишек-Салватор. — Но помня, че слоновете живеят в Африка. Помня, че там някога стрелях по тях, още когато в Белгия управляваше покойният Леополд.

Не знам дали слоновете живеят в Африка, но знам, че това момче толкова много прилича на покойния принц Рудолф, че си мисля най-лошото — каза княгинята.

— Но това... — заекна Франтишек-Салватор.

— Аз най-добре зная на какво беше способен той! Впрочем както всеки втори от главния Хабсбургски клон, драга мой!

Щом Леополд се върна, довърши спокойно разказа си за схватката със слона в джунглата на Амазонка:

— Да, това беше истински слон и наистина не беше родом оттам. Всъщност беше избягал от цирка „Саразани“, който гастролираше в град Сан Хуан, и в джунглата беше подивял.

Княз Йосиф-Карл се обади, че вярва на това, защото веднъж едно негово ловджийско куче избягало и за една година изяло двама чиновници.

— Беше страхотно трудно да убия слона, защото беше дресиран и от време на време заставаше на задните си крака и танцуваше — допълни Леополд.

— Как ви даде сърце, братовчеде, да го убиете? — изписка пребледнялата Амапия-Елеонора-Луиза-Агата от Тоскана.

— За жалост, скъпа братовчедке, той се готвеше да потанцува върху мене — учтиво отговори Леополд и спря огнения си поглед върху анемичната девойка. Изстрелях в него пет куршума от една пушка. Беше прекрасна пушка.

Сега пък престарелият граф Кински искаше да знае каква е била пушката — дали тип „Селмънт Колиир“ или „Еберхарт-Майер“.

Леополд заяви, че според него е била местно производство; дал му я за лова забележителният аристократ Себастиан де Корковадо, чийто баща имал честта да даде живота си за мексиканския император Максимилиан. С оглед на това той, Леополд, сметнал за свой дълг да се сприятели с него и да използва пушката му...

Княз Йосиф-Карл каза, че Леополд се е държал като благородник.

На сутринта по време на закуската домакинята, госпожа княгинята, лично си направи труда да иде до библиотеката, където закусваше секретарят на новия племенник, и го помоли да ѝ запали цигарата, пъхната в дълго цигаре. После го попита как да си обясни защо членът на моденската линия се появява така късно сред висшето общество. Дали господин секретарят смята това за правилно? И защо младият мъж няма никаква препоръка, например от Хенриета?

Секретарят Кекуле се усмихна и попита дали нейна светлост има пред вид госпожа Мария-Терезия-Хенриета-Доротей, херцогиня от Модена, която се омъжи за Людвиг Баварски? И след това така съвършено описа пред смаяната дама целия род с всички чичовци и пралели, че княгинята беше очарована.

— Чуйте, приятелю, лицето му... Като го гледам и си мисля, че с нас тук седи Руди, покойният кронпринц.

Секретарят Кекуле мълча доста време и след това въздъхна продължително. Това беше въздишка на човек, който знае много, но нищо не може да каже.

Княгинята се засмя весело:

— Значи, не съм се лъгала. Господи, какви мръсници бяха Хабсбургите от лотарингската линия!

Тя каза точно това и понеже беше княгиня, думите ѝ прозвучаха като похвала. Кекуле се съгласи със спускане на клепачите.

Така Леополд не само стана член на моденската линия, но в намеците и клюките по негов адрес, които се понесоха като лавина, минаваше за незаконен син на кронпринца.

По-късно, на друга аристократична среща, той път в малко имение край Рейн у принцеса Кристина Ауершперг, късно през нощта Леополд се сблъска с Хуго-Мария Виндишгретц пред вратата на камериерката Рената и отново се държа като благородник: удари на княз Виндишгретц плесница. Нещо, което е невъзможно да се приеме, и князът смъкна една сабя от стената и зае поза за фехтовка. Леополд не умееше да фехтува, но много искаше да влезе през вратата на стройната Рената. И не му остана нищо друго, освен да смъкне другата сабя и да се залови за работа: замахна с всичка сила към княза, така че щеше да го разреже на две, ако Виндишгретц не беше избягал. Със сабята от турски произход Леополд отсече парче от мраморния корниз. На сутринта слухът за случилото се му донесе голяма слава и потвърди

блестящо произхода му, тъй като не само графиня Ауершперг, но и другите дами и най-вече княгиня Лихтенщайн възкликнаха:

— Цял бащичко!

Кажат ли това дами, които познават света, още повече ако те не уточнят за кой баща става дума, всъщност на човек славата му е сигурна.

След време двамата напуснаха рейнския замък и заминаха за Чехия, където младият Леополд, моденският ерцхерцог, участва в няколко ловни развлечения и получи няколко големи суми за подкрепа на съсловните аристократични нужди. Той се запозна не само със собствениците на оцелели едри земевладения и с богати производители на колбаси, но и с видни политици, и най-сетне обядва и с министър-председателя. Тоя републиканец прояви голямо разбиране за исканията на някои аристократични особи и по този начин Леополд едва не се върна в бранша — не търгуваше с платове, а с обещания и звучни имена. Това беше много изгодно.

Понякога го налягаше тъга, копнееше за родния си дом, но Кекуле смяташе, че още е рано за такива глупости. Пред тях стоеше още много работа. Трябваше да пътуват до Белгия, защото управляващият там род Заксен-Кобург с право би се почувствувал засегнат, че го пренебрегват, въпреки че са толкова близки чрез принцеса Стефания, съпругата на кронпринца Рудолф. Кекуле правилно мислеше, че това посещение ще подкрепи непотвърдените легенди за връзките на господаря му с кронпринца...

Още повече че Стефания отдавна се бе омъжила повторно, и то за унгарския благородник Елемер фон Лониа. Белгийската фамилия, близка с рода Хохенцолерн, помогна на Леополд да се запознае с някой си Вилхелм, княз Хохенцолерн, много симпатичен мъж, който често надминаваше Леополд в разказите за чудни приключения.

Те се срещнаха още веднъж в Берлин — дружеството на ветераните предаваше излишъците си в ръцете на сигурните аристократи от най-видните родове — Хабсбург и Хохенцолерн.

Една вечер, след като Кекуле си легна, двамата отидоха в хотел „Адлон“, за да вечерят. Хотел „Адлон“, намират се недалеч от Бранденбургската врата, е напълно съвършен, най-големият от големите. Собственикът смяташе за голяма чест, че двама господа от такъв ранг са решили да прекарат вечерта при него, и се разтича

покрай тях. Шампанското беше абсолютно, а омарите — такива, че дори и придирчивият Вилхелм каза:

— Великолепно!

Френският коняк беше не само френски, но и отлежал и разнежваше Леополд Моденски.

Към сутринта, когато двамата седяха под масата, защото им беше невъзможно да се закрепят в удобна поза на стола, Леополд почна да ругае:

— Каква полза, че съм близък с испанския крал, щом ми е мъка за в къщи.

— Какво си мислиш, че на мен не ми е мъчно ли? Аз, приятел, съм близък с Бурбоните и чрез тях и чрез Фридрих-Ойген дори и с рода Чарторийски, а те са паралии! Но това не ме радва.

Леополд отпи и душата му застана двойно повече. От очите му потекоха сълзи и той закопня да каже истината. За всеки случай той довери на Вилхелм своята наболяла истина на чешки:

— Ами знаеш ли, че аз изобщо не съм Хабсбург? Аз съм Полда Перглер от Бърно и дъртият има магазин за текстил.

— Какво дрънкаш, говедо? — отговори също на чешки Вилхелм Хохенцолерн. — Баща ми има кръчма в Пардубице и аз се казвам Карел Петрасек.

Двамата дълго се смяха.

Но въпреки това оттогава Леополд Моденски по принцип избягваше връзките с който и да е Хохенцолерн, което старият граф Турн-Таксис оценяваше от политическо гледище като извънредно проницателна постъпка, и твърдеше, че ако Франц-Йосиф, австрийски император и унгарски и чешки крал, се държеше така, резултатът от световната война нямаше да бъде толкова лош.

Оттогава ерцхерцогът Леополд Моденски си спечели славата на политик.

Кекуле не беше излъгал — годишният доход действително достигна половин милион крони — много хубава сума, дори и когато се дели на две.

Времето течеше. Леополд беше изправен пред съвсем неочаквани трудности: появиха се доста годеници с титла „принцеса“ и само с изключителен самоконтрол той отдалечаваше решението си. Не че всичките тия аделаиди, мари-терезии или луизи-амалии бяха

грозни. Някои дори бяха богати. Но за сватбата, която щеше да го осигури до края на живота му, трябваша редовни граждански документи. Кекуле можеше да изработи стари пергаменти, но Леополд имаше само един истински документ — паспорт за пътуване, издаден от Чехословашката република на името на Леополд Перглер от Бърно. А с него не можеш да се ожениш за девойка с аристократично потекло.

Затова двамата решиха, че е добре за известно време да се оттеглят от светския живот. Още повече че Кекуле не се чувствуваше съвсем здрав и след като наследи от леля си не само известна сума, но и голямата квартира, давана под наем на госпожици, и той реши да се посвети на тази спокойна професия.

Леополд се върна в Чехия. Но едва сега разбра колко трудно е да бъдеш непознат, след като си ерцхерцог от Модена!

Той прекара няколко приятни месеца у барон Надхерни, в имението Шварценберг, в оцелелите земевладения на тези, които нямат титли, но имат пари. И един ден потегли към Прага на срещата на бившите стрелци и ветерани от войната. За такива случаи Леополд имаше великолепна хусарска униформа, която Кекуле бе намерил от някакъв театър; тя беше украсена с Ордена на златното руно и Ордена на жартиерата, които те купиша в един виенски оказионен магазин.

Леополд не подозираше, че това пътуване ще е фатално.

Той забрави, че в същия ден, когато, облечен в униформа, ще отиде на срещата, за да получи голяма сума като принос в борбата за признаване на аристократическите привилегии, в Прага ще пристигне египетският крал Фуад.

В републиката се радваха много на кралското посещение, така както могат да се радват само републиканците. Фактът, че след толкова години по улиците на Прага ще мине истински крал, изпълни с възторг и душите на пионерите на социалната демокрация. Вацлавският площад, където трябваше от Уилсъновата гора да пристигне каляската на господин президента и краля Фуад, теглена от три белоснежни коня, беше обграден с войска. По тротоарите се тълпяха хора.

И тъй като навсякъде, където има много хора, се появяват и джебчии, на Вацлавския площад имаше и много господа от криминалната. Те бяха с великолепно изчеткани бомбета, а съветникът Вацатко трябваше да облече непривична униформа със сабя, а сабята му създаваше големи грижи, защото непрекъснато се спъваше в нея. И

господа комисарите бяха в парадни униформи, тъй че самите детективи бяха ужасени от това, да не говорим за джебчиите.

Както изглеждаше, сигурно заради тържеството нищо нямаше да се случи. Още повече че господата от полицията още вчера бяха прибрали половината нехранимайковци за по-сигурно. Като си замине кралят, щяха да ги пуснат на свобода. А то, да речем, Добеш от Жижков е способен да открадне египетската корона от главата на самия крал.

В тази както тържествена, така и нервна минута от хотел „Шроубек“ излезе ерцхерцог Леополд от Модена. Великолепната му униформа беше много подходяща за тържествената обстановка.

Той се учуди на необичайния шум. Хората бяха свикнали да отстъпват пред всяка униформа и затова му правеха път, а момичетата му махаха с цветя. Леополд, зачервен повече, отколкото трябва, прекоси кордона от войници.

В тоя момент го забеляза някакъв млад поручик, който командуваше една рота, и тъй като си помисли, че тоя мъж с великолепна униформа сигурно с кралският адютант, изкомандува:

— Мирно! Глави наля-во! За по-чест!

Енергичната команда бе изпълнена също така енергично и ротата войници се втренчи в Леополд.

А той все още имаше време да схване, че това не биваше да става, все още имаше време да се върне обратно и да се скрие в хотела. Но вече беше някак си разглезен, струваше му се, че всичко това наистина му се полага, и затова не се дръпна, а — напротив — изпъчи гърди и изкозирува. В тоя момент командирът на съседната рота разбра, че е време да отдаде чест, и изкомандува.

Викът „За по-чест!“ започна да се катери нагоре по Вацлавския площад, нови и нови военни части замръзваха в „мирно“ и щиковете блестяха на слънцето. След малко целият Вацлавски площад стоеше „мирно“ и гледаше надолу, като тия горе изобщо не знаеха какво става.

Долу, пред хотел „Шроубек“, мъжът в забележителната униформа приемаше парада. Той козирува и прекоси Вацлавския площад при Водичкова улица, като махаше сърдечно на войниците и офицерите, но най-вече на красивите дами.

Суматохата, която избухна, беше огромна.

Командуваният парадните части, някакъв дебел полковник, препусна на коня си и бързаше надолу, изплашените офицери бързо командуваха: „Пушки при нозе!“ — а господата от полицията зорко наблюдаваха какво става.

Препъвайки се в сабята си, съветникът Вацатко тичаше, за да установи причината на суматохата.

Въпреки че изглежда странно, в интерес на историческата истина трябва да потвърдим, че армията и командването и бяха напълно объркани. Само пражката полиция запази спокойствие, хладнокръвие и бдителна готовност.

— Ето там е — каза на съветника един старши стражар и посочи към Щепанска улица. Съветникът незабелязано направи знак и хората му се спуснаха натам. Те бяха опитни в работата си и бързо пробягаха през пасажа, така че въпросният чужденец не можа да им избяга. Въздебеличкият Бружек тичаше толкова бързо, че чак не беше за вярване. И когато той застана пред бързачия мъж в униформа, Леополд смаяно вдигна глава:

— Какво значи това?

— Значи, че ще дойдете с нас — се чу зад гърба му и това беше строг глас, укротявал и по-големи престъпници. Съветникът умееше да подхване човека.

— Това е грешка... Това е скандал! — извика мъжът. — Та вие слепи ли сте...

Съветникът вече бе направил деликатен знак и след малко тук беше колата, с която загадъчната личност в загадъчна униформа дискретно бе закарана до най-близкия участък в Краковска улица.

В участъка нещата тръгнаха по реда си.

— Значи, вие, господин Перглер, твърдите, че сте незаконен син на кронпринца и че имате титлата ерцхерцог. В републиката аристократичните титли са забранени, така че нас това не ни интересува. Ние се интересуваме от професията ви. От какво се прехранвате? Какво сте правили наскоро в Белгия, а преди това в Австрия? И в Германия... Кой ви е заплащал пътуванията?

В същото време на Вацлавския площад отново се чу командата „За по-чест!“ и този път беше правилна, тъй като отгоре идваше каляската, теглена от белоснежните коне, и в нея седеше истинският

крал. Съветникът загуби голямо зрелище, но затова пък спечели голям случай.

И случаят наистина беше голям, съветникът разбра това по заекванията на мъжа и по това, как се позоваваше на белгийската кралица. Леополд настояваше да направят запитване в белгийското посолство.

— Господин Перглер, аз ще ви напъхам в затвора, да става каквото ще и кралство Белгия с радост ще се откаже от вас. Изплюйте камъчето. Виждате ли този лист? Телеграма от Бърно. Ето какво пишат за вас: картоиграч-мошеник, два пъти регистриран в полицията, без професия... Вие сте си измислили този ерцхерцог!

— Не е вярно. Бяха го установили в генеалогията на Хабсбургската фамилия. Аз самият бях смаян. Известни ли са ви различията между хабсбургско-лотарингския, тосканския и моденския клон? Мога да ви ги обясня...

Съветникът обаче не пожела това и нареди да отведат ерцхерцога Перглер в килията, като потриваше ръце: да, това ще бъде голям случай!

Боуше съобщи на всеуслушание, че докато е жив, ще смята за голяма чест, че е участвувал в разкриването на аферата с един жив ерцхерцог. И понеже той кихна, Бружек суеверно промърмори:

— Човече, да беше истина, че сме я разкрили!

Съветникът се усмихна накриво, защото не вярваше в предзнаменования. Но още същата вечер се убеди, че поне малко трябва да им се вярва: Дирекцията на полицията изпита първата интервенция.

На другия ден делегацията на ветераните от войната помоли за аудиенция в Министерския съвет.

Белгийското посолство заяви, че името Перглер не му е известно, но моденският ерцхерцог е близък на кралицата-майка.

След това министърът на вътрешните работи се обади на полицейския президент. Той беше получил нареждане от комитета на земеделската партия...

Съветникът Вацатко се чувствуваше като рибар, който вижда неговата щука да се откача от кукичката и да изчезва в тинята.

Боуше кихаше и мъдро говореше:

— Казвах ли ви аз?

След като си изкара наказанието за носене на забранена в републиката униформа, Леополд Перглер бе освободен. Сфиякър го докараха в хотел „Шроубек“, за да се преоблече и да изчезне от Прага. Бружек го съпровождаше.

В същото време съветникът крачеше из канцеларията и никой не чу какво си говореше гласно. Във всеки случай това бяха обади срещу политическите представители на държавата. След това той отиде и прибра папката с разследването, защото то бе приключило.

Но и Леополд Перглер бе принуден да прекрати своя необикновен начин за прехрана. Ерцхерцог, когото полицията винаги може да прибере от улицата, трудно може да намери прием във властващите фамилии.

Така моденският род остана с един член по-малко. Затова пък в къщата с избеляла фирма „Л. Перглер-младши, магазин за текстил и манифактура“ се завърна блудният син.

---

[1] Тароки, мариаж и божията благословия са хазартни игри с карти. — Б.пр. ↑

[2] Императорска династия в Австрийската империя и по-късно в Австро-Унгария. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.